

Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEJ ADVOKÁTKY
TAMARA ČAPETA
prednesené 26. októbra 2023¹

Vec C-670/22

Staatsanwaltschaft Berlin
proti
M. N.

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Landgericht Berlin (Krajinský súd Berlín, Nemecko)]

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Súdna spolupráca v trestných veciach – Smernica 2014/41/EÚ – Európsky vyšetrovací príkaz – Článok 6 ods. 1 – Podmienky vydania európskeho vyšetrovacieho príkazu – Poskytnutie dôkazov, ktoré sú už v držbe iného členského štátu – Pojem vydávajúci orgán – Článok 2 písm. c) bod i) – Prípustnosť dôkazov“

I. Úvod

1. Európsky vyšetrovací príkaz (EVP) je nástroj Únie, ktorý umožňuje cezhraničnú spoluprácu pri vyšetrovaní trestných činov. Upravuje ho smernica o EVP.² V tomto prejudiciálnom konaní má Súdny dvor prvýkrát vykladať uvedenú smernicu v situácii, keď bol EVP vydaný na účely poskytnutia dôkazov, ktoré už má iný štát v držbe.
2. Generalstaatsanwaltschaft Frankfurt am Main (Prokuratúra Frankfurt nad Mohanom, Nemecko) vydala na účely vyšetrovania trestných činov v Nemecku niekoľko EVP, v ktorých žiadala o poskytnutie dôkazov získaných počas spoločného francúzsko-holandského trestného vyšetrovania používateľov služby EncroChat. EncroChat bola šifrovaná telekomunikačná sieť, ktorá svojím používateľom ponúkala takmer dokonalú anonymitu.³

¹ Jazyk prednesu: angličtina.

² Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/41/EÚ z 3. apríla 2014 o európskom vyšetrovacom príkaze v trestných veciach (Ú. v. EÚ L 130, 2014, s. 1) (ďalej len „smernica o EVP“).

³ Išlo o duálny operačný systém (s nezistiteľným šifrovaným rozhraním), kde zariadenie nemalo kameru, mikrofón, GPS ani USB port. Správy sa mohli odstraňovať automaticky a používatelia mohli po použití špeciálneho PIN kódu alebo po opakovanom zadaní nesprávneho hesla okamžite vymazať všetky údaje v zariadení. Nakoniec vzdialené asistenčné pracovisko alebo predajca boli tiež schopní v prípade potreby odstrániť všetky údaje v zariadení. Ďalšie informácie sa dajú nájsť na internetovej stránke <https://www.europol.europa.eu/media-press/newsroom/news/dismantling-of-encrypted-network-sends-shockwaves-through-organised-crime-groups-across-europe>.

3. Prejednávaný návrh na začatie prejudiciálneho konania bol podaný v rámci jedného z trestných konaní začatých na Landgericht Berlin (Krajinský súd Berlín, Nemecko) proti M. N. na základe odpočúvaním získaných telekomunikačných údajov poskytnutých na základe uvedených EVP. Vnútroštátny súd sa zaoberá otázkou, či boli EVP vydané v rozpore so smernicou o EVP, a ak áno, aké dôsledky to môže mať pre použitie takýchto dôkazov v trestnom konaní.

II. Skutkový stav, prejudiciálne otázky a konanie na Súdnom dvore

4. Trestné konanie vo veci samej má pôvod v trestnom konaní, ktoré sa začalo vo Francúzsku a pokračovalo ako spoločná operácia medzi Francúzskom a Holandskom, v rámci ktorej boli odpočúvané údaje o polohe, prenose dát a komunikácii vrátane textov a obrázkov prenášaných v prebiehajúcich četoch používateľov siete EncroChat.

5. Táto spoločná operácia vyvinula softvér typu trójsky kôň, ktorý bol na jar 2020 nahratý na server v Roubaix (Francúzsko) a odtiaľ nainštalovaný do koncových zariadení prostredníctvom simulovanej aktualizácie. Tribunal correctionnel de Lille (Trestný súd Lille, Francúzsko) povolil zhromažďovanie komunikačných údajov. Odpočúvanie sa týkalo používateľov služby EncroChat v 122 krajinách vrátane približne 4 600 používateľov v Nemecku.

6. Agentúra Európskej únie pre justičnú spoluprácu v trestných veciach (Eurojust) poskytla na videokonferencii, ktorá sa konala 9. marca 2020, krajinám informácie o opatreniach spočívajúcich v sledovaní plánovaných francúzskou políciou a o zamýšľanom poskytnutí údajov. Zástupcovia Bundeskriminalamt (Spolkový úrad kriminálnej polície, Nemecko) a frankfurtskej prokuratúry vyjadrili záujem o získanie údajov nemeckých používateľov.

7. Frankfurtská prokuratúra začala 20. marca 2020 vyšetrowanie proti neznámym páchatelom. Údaje zhromaždené francúzsko-holandským vyšetrovacím tímom boli od 3. apríla 2020 sprístupnené okrem iného nemeckým orgánom prostredníctvom servera Agentúry Európskej únie pre spoluprácu v oblasti presadzovania práva (Europol).

8. Frankfurtská prokuratúra 2. júna 2020 v rámci nemeckého vyšetrowania proti neznámym páchatelom požiadala francúzske orgány prostredníctvom EVP o povolenie použiť údaje služby EncroChat na účely trestného konania. Táto žiadosť bola založená na podozrení z nedovoleného obchodovania s významným množstvom omamných látok zatiaľ neidentifikovanými osobami. Boli však podozrivé z členstva v organizovanej zločineckej skupine v Nemecku, ktorá používala telefóny EncroChat. Tribunal correctionnel de Lille (Trestný súd Lille) povolil vydanie EVP na účely poskytnutia a súdneho použitia údajov nemeckých používateľov služby EncroChat. Ďalšie údaje boli následne poskytnuté na základe dvoch doplňujúcich EVP z 9. septembra 2020 a z 2. júla 2021.

9. Na základe získaných dôkazov frankfurtská prokuratúra oddelila konania, ktoré sa mali viesť proti konkrétnym používateľom služby EncroChat, a postúpila ich miestnym prokuratúram. Staatsanwaltschaft Berlin (Prokuratúra Berlín, Nemecko) následne obžalovala obžalovaného v prejednáwanej veci z viacerých trestných činov nedovoleného obchodovania so značným množstvom omamných látok a nedovolenej držby značného množstva omamných látok v Nemecku.

10. Toto trestné konanie v súčasnosti prebieha na vnútroštátnom súde. Aj keď to v návrhu na začatie prejudiciálneho konania nie je jasne vysvetlené, zdá sa, že v tomto konaní vznikla otázka, či EVP vydané frankfurtskou prokuratúrou boli vydané v rozpore so smernicou o EVP, a ak áno, či by mali byť vylúčené ako dôkaz v trestnom konaní proti obžalovanému.

11. Vzhľadom na tieto skutočnosti vnútroštátny súd položil Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. O výklade pojmu ‚vydávajúci orgán‘ podľa článku 6 ods. 1 v spojení s článkom 2 písm. c) [smernice o EVP]

a) Musí [EVP] na získanie dôkazných prostriedkov, ktoré sa už nachádzajú vo vykonávajúcim štáte (v tomto prípade vo Francúzsku), vydať sudca, ak by podľa právneho poriadku vydávajúceho štátu (v tomto prípade Nemecka) v porovnateľnej vnútroštátnej situácii musel zabezpečiť predmetných dôkazov nariadiť sudca?

b) Platí to subsidiárne aspoň v prípade, ak vykonávajúci štát vykonal predmetné opatrenie na území vydávajúceho štátu s cieľom následne poskytnúť údaje získané odpočúvaním vyšetrovacím orgánom, ktoré majú záujem o tieto údaje, vo vydávajúcim štáte na účely trestného stíhania?

c) Musí EVP na získanie dôkazných prostriedkov bez ohľadu na vnútroštátne predpisy vydávajúceho štátu týkajúce sa právomoci vydať sudca (resp. nezávislý orgán, ktorý nie je orgánom činným v trestnom konaní) vždy, keď sa toto opatrenie týka závažných zásahov do najvýznamnejších základných práv?

2. O výklade článku 6 ods. 1 písm. a) [smernice o EVP]

a) Bráni článok 6 ods. 1 písm. a) [smernice o EVP] vydaniu EVP na poskytnutie údajov z odpočúvania telekomunikačnej prevádzky, ktoré sú už dostupné vo vykonávajúcim štáte ([v tomto prípade] Francúzsko) – najmä údajov o prenose dát a polohe, ako aj záznamov obsahu komunikácie –, ak sa odpočúvanie, ktoré uskutočnil vykonávajúci štát, vzťahovalo na všetkých používateľov pripojenia v rámci komunikačnej služby, prostredníctvom EVP sa žiada o poskytnutie údajov týkajúcich sa všetkých pripojení používaných na území vydávajúceho štátu a v čase nariadenia a uskutočnenia opatrenia spočívajúceho v odpočúvaní ani v čase vydania EVP neboli známe konkrétne okolnosti, ktoré by nasvedčovali tomu, že títo jednotliví používatelia sa dopustili závažných trestných činov?

b) Bráni článok 6 ods. 1 písm. a) [smernice o EVP] takému EVP, ak integritu údajov získaných prostredníctvom opatrenia spočívajúceho v odpočúvaní nemožno overiť z dôvodu, že orgány vo vykonávajúcim štáte ich v celom rozsahu utajujú?

3. O výklade článku 6 ods. 1 písm. b) [smernice o EVP]

a) Bráni článok 6 ods. 1 písm. b) [smernice o EVP] vydaniu EVP na poskytnutie telekomunikačných údajov, ktoré sú už dostupné vo vykonávajúcim štáte ([v tomto prípade] Francúzsko), ak by opatrenie spočívajúce v odpočúvaní, ktoré vydal vykonávajúci štát a na základe ktorého boli tieto údaje získané, bolo podľa právneho poriadku vydávajúceho štátu ([v tomto prípade] Nemecko) v porovnateľnej vnútroštátnej situácii neprípustné?

- b) Subsidiárne: Platí to v každom prípade vtedy, keď vykonávajúci štát uskutočnil odpočúvanie na území vydávajúceho štátu a v jeho záujme?
4. O výklade článku 31 ods. 1 a 3 [smernice o EVP]
- a) Predstavuje opatrenie na získanie údajov o prenose dát, polohe a komunikácii internetovej komunikačnej služby, ktoré je spojené s infiltráciou koncových zariadení, odpočúvanie telekomunikačnej prevádzky v zmysle článku 31 [smernice o EVP]?
- b) Musí sa informácia podľa článku 31 ods. 1 [smernice o EVP] vždy adresovať sudcovi alebo platí to aspoň v prípade, že by opatrenie, ktoré plánuje odpočúvajúci štát ([v tomto prípade] Francúzsko), podľa právneho poriadku informovaného štátu ([v tomto prípade] Nemecko) v porovnateľnej vnútroštátnej situácii mohol nariadiť len sudca?
- c) Pokiaľ článok 31 [smernice o EVP] slúži aj na individuálnu ochranu dotknutých používateľov telekomunikačnej služby, vzťahuje sa táto ochrana aj na použitie údajov na účely trestného stíhania v informovanom štáte ([v tomto prípade] Nemecko) a je prípadne tento účel rovnocenný ďalšiemu účelu, ktorý spočíva v ochrane suverenity informovaného členského štátu?
5. Právne následky získania dôkazov v rozpore s právom Únie
- a) Môže v prípade, že boli dôkazné prostriedky získané prostredníctvom EVP, ktorý je v rozpore s právom Únie, priamo zo zásady efektivity, ktorá platí v práve Únie, vyplývať zákaz použitia dôkazov?
- b) Vyplýva v prípade, že boli dôkazné prostriedky získané prostredníctvom EVP, ktorý je v rozpore s právom Únie, zo zásady ekvivalencie, ktorá platí v práve Únie, zákaz použitia dôkazov, ak by sa opatrenie, na základe ktorého boli vo vykonávajúcim štáte získané dôkazy, v porovnateľnej vnútroštátnej situácii vo vydávajúcom štáte nemohlo nariadiť a dôkazy získané prostredníctvom takého protiprávneho vnútroštátneho opatrenia by sa podľa právneho poriadku vydávajúceho štátu nemohli použiť?
- c) Je v rozpore s právom Únie, najmä so zásadou efektivity, ak sa použitie dôkazných prostriedkov, ktoré boli práve z dôvodu chýbajúceho podozrenia zo spáchania trestného činu získané v rozpore s právom Únie, v trestnom konaní v rámci zvažovania záujmov odôvodní závažnosťou skutkov, ktoré boli po prvý raz zistené vyhodnotením týchto dôkazných prostriedkov?
- d) Subsidiárne: Vyplýva z práva Únie, najmä zo zásady efektivity, že porušenia práva Únie pri získavaní dôkazných prostriedkov vo vnútroštátnom trestnom konaní nesmú zostať ani v prípade závažných trestných činov úplne bez dôsledkov, a preto sa musia zohľadniť v prospech obvineného aspoň na úrovni hodnotenia dôkazov alebo určovania výšky trestu?“
12. Písomné pripomienky predložili berlínska prokuratúra, nemecká, estónska, francúzska, holandská, poľská a švédka vláda a Írsko, ako aj Európska komisia.

13. Dňa 4. júla 2023 sa konalo pojednávanie, na ktorom M. N., berlínska prokuratúra, česká, nemecká, španielska, francúzska, maďarská, holandská a švédka vláda a Írsko, ako aj Komisia predniesli ústne pripomienky.

III. Analýza

A. Predbežné poznámky

14. Opravné prostriedky proti odsúdeniam za trestné činy na základe odpočúvaných údajov služby EncroChat sa šíria ako vlna najvyššími súdmi v Európe,⁴ pričom Súdny dvor nie je v tomto ohľade výnimkou.

15. Vo väčšine týchto vecí sú napadnuté opatrenia spočívajúce v odpočúvaní prijaté Francúzskom. Aj keď je takáto otázka zjavne relevantná v trestnoprávných konaniach, ktoré sa začali na základe dôkazov získaných takýmto odpočúvaním, treba objasniť, že tento návrh na začatie prejudiciálneho konania sa netýka platnosti francúzskych opatrení v oblasti odpočúvania.

16. Prejednávaná vec sa skôr týka možnej nezlučiteľnosti EVP vydaných frankfurtskou prokuratúrou so smernicou o EVP a dôsledkov takéhoto zistenia. Tieto EVP neboli impulzom pre francúzske opatrenia na odpočúvanie telekomunikačnej prevádzky medzi používateľmi služby EncroChat. K odpočúvaniu došlo nezávisle od predmetných EVP. Opravný prostriedok proti týmto opatreniam na odpočúvanie je vecou príslušných francúzskych súdov.

17. EVP, o ktoré ide v prejednáwanej veci, nemali za cieľ získať údaje vo Francúzsku prostredníctvom odpočúvania telekomunikačnej prevádzky, ale žiadali len o poskytnutie dôkazov, ktoré už boli získané odpočúvaním vo Francúzsku.

18. Tento súbor skutkových okolností treba náležite kvalifikovať podľa smernice o EVP. Konkrétne článok 1 ods. 1 smernice o EVP stanovuje, že EVP možno vydať po prvé „na účely vykonania jedného alebo viacerých konkrétnych vyšetrovacích opatrení v inom členskom štáte“ a po druhé „na účely získania dôkazov, ktoré sa už nachádzajú v držbe príslušných orgánov vykonávajúceho štátu“.⁵

19. Jednoducho povedané, EVP sa môže vydať buď na účely získania nových dôkazov, alebo na účely poskytnutia existujúcich dôkazov. Túto terminológiu použijem na označenie dvoch rôznych typov EVP.

20. V konaní vo veci samej boli EVP vydané na posledný uvedený účel: berlínska prokuratúra požiadala o poskytnutie dôkazov, ktorými už Francúzsko disponovalo.

⁴ Napríklad Conseil constitutionnel (Ústavná rada, Francúzsko) v apríli 2022 v rozhodnutí č. 2022-987 QPC z 8. apríla 2022 konštatovala, že francúzska právna úprava, na základe ktorej bolo v prejednáwanej veci nariadené predmetné opatrenie spočívajúce v odpočúvaní komunikácie, je v súlade s francúzskou ústavou; Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor, Nemecko) v rozsudku 5 StR 457/21 z 2. marca 2022 konštatoval, že odpočúvanie je podľa nemeckého práva zákonné; nakoniec na Európskom súde pre ľudské práva (ESLP) prebieha vo veciach č. 44715/20 (A. L. v. Francúzsko) a č. 47930/21 (E. J. v. Francúzsko) konanie o sťažnostiach proti používaniu údajov služby EncroChat z Francúzska na súdoch Spojeného kráľovstva. ESLP zaslal 3. januára 2022 účastníkom konania otázky, v ktorých sa okrem iného pýtal, či mali (ale nevyužili) možnosť napadnúť opatrenia týkajúce sa odpočúvania na príslušných francúzskych súdoch.

⁵ Pred prijatím smernice o EVP bolo poskytnutie dôkazov, ktoré už má v držbe iný členský štát, upravené rámcovým rozhodnutím Rady 2008/978/SVV z 18. decembra 2008 o európskom príkaze na zabezpečenie dôkazov na účely získavania predmetov, dokumentov a údajov na použitie v konaniach v trestných veciach (Ú. v. EÚ L 350, 2008, s. 72). Podľa odôvodnení 4 až 7 smernice o EVP bol predchádzajúci systém príliš roztrieštený a komplikovaný, a preto bol EVP navrhnutý ako jediný nástroj na účely získania nových a už existujúcich dôkazov.

21. Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania však jasne vyplýva, že vnútroštátny súd sa po prvé domnieva, že napriek rozlišovaniu medzi týmito dvoma typmi EVP v článku 1 ods. 1 smernice o EVP európsky vyšetrovací príkaz na účely poskytnutia existujúcich dôkazov nemožno vydať bez zohľadnenia spôsobu, akým boli tieto dôkazy pôvodne získané. Po druhé vnútroštátny súd spochybňuje primeranosť, a teda zákonnosť pôvodných opatrení na zabezpečenie dôkazov vo Francúzsku, ktoré boli neskôr poskytnuté do Nemecka. Nakoniec vnútroštátny súd nesúhlasí s nemeckým Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor),⁶ ktorý konštatoval, že údaje služby EncroChat získané odpočúvaním môžu byť použité ako dôkaz v Nemecku.⁷

22. Vzhľadom na to musí Súdny dvor objasniť, či si podmienky vydania EVP na účely poskytnutia existujúcich dôkazov vyžadujú posúdenie základných opatrení na zabezpečenie dôkazov vo vykonávajúcom štáte. Chcela by som hneď na začiatku objasniť a neskôr sa k tomu vrátim podrobnejšie, že v takomto prípade vydávajúci orgán nemôže spochybniť zákonnosť opatrení, ktorými vykonávajúci štát zhromaždil dôkazy. V prejednávanej veci teda nejde o primeranosť francúzskeho opatrenia nariaďujúceho odpočúvanie telefónov EncroChat.

B. Preskupenie otázok vnútroštátneho súdu a štruktúra návrhov

23. Vnútroštátny súd sa domnieva, že EVP boli vydané v rozpore so smernicou o EVP, lebo i) porušili podmienky stanovené v článku 6 ods. 1 tejto smernice a ii) vydal ich prokurátor, a nie súd. Okrem toho mali francúzske orgány podľa článku 31 smernice o EVP oznámiť príslušnému nemeckému súdu opatrenia týkajúce sa odpočúvania. Tento súd sa nakoniec domnieva, že právo Únie, konkrétne zásady ekvivalencie a efektivity, sa má vykladať v tom zmysle, že zakazuje použitie dôkazov získaných v rozpore so smernicou o EVP v trestnom konaní.

24. Vnútroštátny súd sa tak v podstate pýta, či správne chápe smernicu o EVP a dôsledky, ktoré z nej vyplývajú. Svoje otázky rozdelil do piatich skupín a ja som ich na účely svojej analýzy preskupila takto.

25. Prvé tri skupiny otázok sa zameriavajú na výklad príslušného vydávajúceho orgánu, ktorý vydal EVP na účely poskytnutia existujúcich dôkazov, a na podmienky, ktorými sa riadi vydanie takého EVP. Otázky týkajúce sa podmienok uvedených v článku 6 ods. 1 písm. a) a b) smernice o EVP sa prelínajú s otázkami týkajúcimi sa príslušného vydávajúceho orgánu. Preto sa nimi budem zaoberať spoločne v časti C.

26. Štvrtou skupinou otázok týkajúcich sa výkladu článku 31 ods. 1 a 3 smernice o EVP sa možno zaoberať samostatne. Urobím to v časti D.

27. Nakoniec v časti E preskúmam poslednú skupinu otázok týkajúcich sa dôsledkov možného porušenia smernice o EVP. Tieto otázky možno kvalifikovať ako hypotetické, ak z odpovedí na predchádzajúce otázky nevyplynie nijaké porušenie smernice o EVP. Keďže však tento záver závisí od výkladu príslušného vnútroštátneho práva, ktorý prináleží vnútroštátnemu súdu, navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal aj na tieto otázky.

⁶ Pozri rozhodnutie tohto súdu citované v poznámke pod čiarou 4.

⁷ Tento návrh na začatie prejudiciálneho konania je teda príkladom klasickej rétoriky, podľa ktorej prejudiciálne konanie viedlo k súdному posilneniu vnútroštátnych všeobecných súdov vo vzťahu k ich nadriadeným súdom, čo najznámejšie vyjadruje ALTER, K. J.: The European Court's Political Power. In: *West European Politics*, roč. 19, 1996, č. 3, s. 452. Pokiaľ ide o empirické preukázanie opačnej dynamiky, keď vyššie vnútroštátne súdy predkladajú Súdnemu dvoru otázky, aby v tom zabránili súdom nižšieho stupňa, pozri PAVONE, T., KELEMEN, D. R.: The Evolving Judicial Politics of European Integration: The European Court of Justice and national courts revisited. In: *European Law Journal*, roč. 25, 2019, č. 4, s. 352.

C. Podmienky vydania EVP na účely poskytnutia existujúcich dôkazov a príslušný vydávajúci orgán

28. Podmienky, ktoré musí vydávajúci orgán posúdiť na účely vydania EVP,⁸ sú uvedené v článku 6 ods. 1 smernice o EVP. Toto ustanovenie znie:

„Vydávajúci orgán môže vydať EVP, len ak sú splnené tieto podmienky:

- a) vydanie EVP je pri zohľadnení práv podozrivej alebo obvinenej osoby nevyhnutné a primerané na účely konania uvedeného v článku 4 a
- b) vyšetrovacie opatrenie (opatrenia) uvedené v EVP by sa mohlo (mohli) za rovnakých podmienok nariadiť v podobnom vnútroštátnom prípade.“

29. Smernica o EVP tak stanovuje dve podmienky na vydanie EVP. Cieľom týchto podmienok je zabezpečiť, aby EVP nebol vydaný v rozpore s právnym poriadkom vydávajúceho štátu.⁹ Keďže vyšetrovanie trestného činu alebo následné trestné konanie prebieha vo vydávajúcom štáte, cieľom týchto podmienok je v konečnom dôsledku ochrana práv obvinených alebo podozrivých osôb. Splnenie týchto podmienok možno podľa článku 14 ods. 2 smernice o EVP napadnúť výlučne vo vydávajúcom štáte.

30. Na dosiahnutie týchto cieľov článok 6 ods. 1 smernice o EVP požaduje od vydávajúceho orgánu abstraktné a konkrétne posúdenie.

31. Abstraktné posúdenie je stanovené v článku 6 ods. 1 písm. b) smernice o EVP a vyžaduje si, aby vydávajúci orgán určil, či vyšetrovacie opatrenie, ktoré bude predmetom EVP, existuje v jeho vnútroštátnom právnym poriadku a za akých podmienok ho možno nariadiť.

32. Konkrétne posúdenie podľa článku 6 ods. 1 písm. a) smernice o EVP vydávajúcemu orgánu ukladá povinnosť určiť, či je konkrétny EVP nevyhnutný a primeraný na účely konkrétneho trestného konania.

33. Až keď vydávajúci orgán podľa článku 6 ods. 1 písm. b) smernice o EVP určí, že vnútroštátne právo v zásade umožňuje určité vyšetrovacie opatrenie, môže sa zamerať na konkrétny prípad, ktorý mu bol predložený, a vykonať posúdenie nevyhnutnosti a primeranosti podľa článku 6 ods. 1 písm. a) smernice o EVP. Preto považujem za logickejšie vysvetliť tieto dve podmienky v opačnom poradí.

34. Abstraktné aj konkrétne podmienky súvisia s otázkou, ako vymedziť, ktorý orgán je príslušný vydať EVP v konkrétnom prípade. Vnútroštátny súd sa domnieva, že prokurátor nebol za okolností prejednávanej veci orgánom príslušným na vydanie EVP na účely poskytnutia dôkazov pozostávajúcich z odpočúvaním získaných telekomunikačných údajov z Francúzska.

⁸ Pozri článok 6 ods. 2 smernice o EVP.

⁹ Pozri v tejto súvislosti rozsudok zo 16. decembra 2021, Specializirana prokuratura (Údaje o prenose dát a polohe) (C-724/19, EU:C:2021:1020, bod 44). Pozri tiež CSÚRI, A.: Towards an Inconsistent European Regime of Cross-Border Evidence: The EPPO and the European Investigation Order. In: GEELHOED, W. a i.: *Shifting Perspectives on the European Public Prosecutor's Office*. The Hague: T.M.C. Asser Press, 2018, s. 146.

35. Článok 2 písm. c) smernice o EVP stanovuje, ktoré orgány môžu vydať EVP. Príslušné ustanovenie znie:

„vydávajúci orgán“ je:

i) sudca, súd, vyšetrojúci sudca alebo prokurátor príslušný konať v dotknutej veci,¹⁰

36. Článok 2 písm. c) bod i) smernice o EVP tak vymenúva orgány, ktoré môžu samostatne bez dodatočného povolenia vydať EVP. Na rozdiel od rámcového rozhodnutia o EZ¹¹ sú v smernici o EVP medzi týmito orgánmi výslovne uvedení prokurátori.¹² Na rozdiel od rámcového rozhodnutia o EZ tak Súdny dvor v rozsudku Staatsanwaltschaft Wien (Sfalšované prevodné príkazy) rozhodol, že prokurátor môže byť vydávajúcim orgánom európskeho vyšetrovacieho príkazu, aj keď nie je úplne nezávislý od výkonnej moci.¹³

37. Toto zásadné splnomocnenie prokurátorov však neznamená, že sú príslušným vydávajúcim orgánom v každom prípade. Naopak, závisí to od okolností veci a súvisí to s podmienkami stanovenými v článku 6 ods. 1 smernice o EVP. Preto posúdim nielen to, čo tieto podmienky požadujú od vydávajúceho orgánu, ale aj to, ako ovplyvňujú, ktorý orgán môže byť vydávajúcim orgánom.

1. Článok 6 ods. 1 písm. b) smernice o EVP a podobný vnútroštátny prípad

38. Článok 6 ods. 1 písm. b) smernice o EVP stanovuje, že EVP sa vydá pod podmienkou, že vyšetrovacie opatrenie sa môže nariadiť *za rovnakých podmienok v podobnom vnútroštátnom prípade*.

39. Je preto potrebné poskytnúť výklad pojmu podobný vnútroštátny prípad, ak je EVP vydaný na účely poskytnutia existujúcich dôkazov.

40. Pred výkladom pojmu „podobný vnútroštátny prípad“ je potrebné uviesť predbežnú poznámku. Táto otázka vznikla a bola prediskutovaná účastníkmi tohto konania z dôvodu stanoviska Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor),¹⁴ podľa ktorého sa článok 6 ods. 1 písm. b) smernice o EVP vôbec neuplatňuje na EVP na účely poskytnutia existujúcich dôkazov. Podľa tohto súdu poskytnutie dôkazov nie je vyšetrovacím opatrením ako takým, a preto nepatrí do pôsobnosti tohto ustanovenia.

¹⁰ Podľa článku 2 písm. c) bodu ii) smernice o EVP môže vydať EVP aj iný orgán príslušný podľa vnútroštátneho právneho poriadku, ak taký EVP následne overí jeden z orgánov uvedených v jej článku 2 písm. c) bode i).

¹¹ Rámcové rozhodnutie Rady 2002/584/SVV z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi (Ú. v. ES L 190, 2002, s. 1; Mim. vyd. 19/006, s. 34), zmenené rámcovým rozhodnutím Rady 2009/299/SVV z 26. februára 2009 o zmene a doplnení rámcových rozhodnutí 2002/584, 2005/214/SVV, 2006/783/SVV, 2008/909/SVV a 2008/947/SVV a o posilnení procesných práv osôb, podpore uplatňovania zásady vzájomného uznávania, pokiaľ ide o rozhodnutia vydané v neprítomnosti dotknutej osoby na konaní (Ú. v. EÚ L 81, 2009, s. 24) (ďalej len „rámcové rozhodnutie o EZ“).

¹² V rozsudku z 2. marca 2023, Staatsanwaltschaft Graz (Daňový úrad pre daňové trestné veci Düsseldorf) (C-16/22, EU:C:2023:148, body 33 až 36), Súdny dvor rozhodol, že body i) a ii) článku 2 písm. c) smernice o EVP sa navzájom vylučujú.

¹³ Rozsudok z 8. decembra 2020, Staatsanwaltschaft Wien (Sfalšované prevodné príkazy) (C-584/19, EU:C:2020:1002, body 57 až 63). Naproti tomu v rozsudku z 27. mája 2019, OG a PI (Prokuratúry v Lübecku a Zwickau) (C-508/18 a C-82/19 PPU, EU:C:2019:456, body 88 až 90), Súdny dvor rozhodol, že nemecké prokuratúry v uvedenej veci nespĺňajú požiadavku nezávislosti potrebnú na vydanie európskeho zatykača (EZ). Z toho vyplýva, že prokurátor, ktorý nie je úplne nezávislý od výkonnej moci, nemôže vydať EZ, ale napriek tomu môže vydať EVP. Treba zdôrazniť, že v týchto dvoch rozsudkoch sa zákonný prostriedok nápravy proti rozhodnutiu prokurátora považoval za dostatočný na ochranu základných práv v rámci vydania EVP, ale za nedostatočný v rámci vydania EZ.

¹⁴ Pozri rozhodnutie Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor) uvedené v poznámke pod čiarou 4.

41. S týmto názorom nesúhlasím: článok 6 ods. 1 písm. b) smernice o EVP stanovuje podmienky vydania EVP bez rozlišovania medzi dvoma druhmi opatrení uvedených v článku 1 smernice o EVP. Jeho znenie nevylučuje z rozsahu jeho pôsobnosti vyšetrovacie opatrenia, ktorými sa požaduje poskytnutie už existujúcich dôkazov. Článok 6 ods. 1 písm. b) smernice o EVP sa teda uplatňuje aj na EVP vydaný na účely poskytnutia existujúcich dôkazov, ako je to v prejednávanej veci.¹⁵

42. Podobný vnútroštátny prípad relevantný na účely posúdenia, či sa EVP môže vydať, sa líši v závislosti od toho, či sa EVP vydáva na účely zaistenia nových dôkazov alebo poskytnutia dôkazov, ktoré už existujú. Preto ako navrhuje Komisia, berlínska prokuratúra a nemecká vláda, podobným vnútroštátnym prípadom je prípad, v ktorom sa dôkazy poskytujú z jedného trestného konania do druhého v rámci Nemecka (napríklad z prokuratúry v Mníchove na berlínsku prokuratúru).

43. Taký výklad potvrdzuje znenie článku 6 ods. 1 písm. b) smernice o EVP, podľa ktorého „vyšetrovacie opatrenie (opatrenia) uvedené v EVP“¹⁶ sú tie, ktoré musí byť orgán schopný nariadiť na vnútroštátnej úrovni. V prejednávanej veci je opatrením uvedeným v EVP poskytnutie dôkazov, ktoré už majú v držbe francúzske orgány.

44. Otázka, či je možné preniesť dôkazy pozostávajúce z komunikácie získanej odpočúvaním na účely jedného vyšetrovania trestného činu alebo jedného trestného konania do druhého vyšetrovania alebo konania, je vecou nemeckého práva. Samotná smernica o EVP nerieši túto otázku, ale skôr odkazuje na právo vydávajúceho štátu.

45. Zohrávajú základné opatrenia, prostredníctvom ktorých boli dôkazy zhromaždené vo Francúzsku, nejakú úlohu v tomto posúdení?

46. V rozsahu, v akom vnútroštátne právo stanovuje podmienky poskytovania dôkazov medzi trestnými konaniami, môže byť príslušné opatrenie relevantné. Ak by napríklad nemecké právo zakazovalo vnútroštátny prenos odpočúvanej telekomunikačnej prevádzky z jednej trestnej veci do druhej, vydávajúci orgán by nemohol nariadiť ani takýto cezhraničný prenos.

47. Zdá sa však, že v prejednávanej veci to tak nie je. Nemecká vláda na pojednávaní potvrdila, že prenos dôkazov medzi dvoma trestnými konaniami je podľa nemeckého práva možný vrátane dôkazov získaných prostredníctvom odpočúvania. Podmienky takéhoto prenosu sú stanovené v nemeckom Strafprozessordnung (Trestný poriadok, ďalej len „StPO“). Vnútroštátnemu súdu prináleží vykladať nemecké právo s cieľom určiť, či je to skutočne tak.¹⁷

¹⁵ Treba doplniť, že na pojednávaní vznikla otázka, či skutočnosť, že Nemecku bol prostredníctvom Europolu poskytnutý prístup k odpočúvanej komunikácii v reálnom čase (prínajmenšom od 3. apríla 2020), znamená, že Nemecko muselo vydať EVP na účely získania týchto údajov. Ako vysvetlila berlínska prokuratúra a nemecká vláda, tento priamy prístup nebol umožnený na účely trestného stíhania, ale len na preventívne policajné účely. Tvrdili, že EVP boli následne potrebné na použitie týchto dôkazov v nemeckom trestnom konaní. Naopak, EVP na účely zhromažďovania údajov sprístupnených v reálnom čase prostredníctvom Europolu nebol potrebný (a dokonca ani možný), keďže k tomuto prístupu k údajom nedošlo v súvislosti s konaniami vymenovanými v článku 4 smernice o EVP. Táto smernica sa teda neuplatňovala na prístup polície k údajom v reálnom čase.

¹⁶ Kurzívou zvýraznila generálna advokátka.

¹⁷ Podľa môjho vlastného, nevyhnutne povrchného skúmania StPO § 477 ods. 2 upravuje prenos osobných údajov *ex officio* z jedného trestného konania do druhého a § 480 ods. 1 stanovuje, že ho nariadi prokurátor v prípravnom konaní a po právoplatnom ukončení tohto konania; v akejkoľvek inej situácii nariadi tento prenos predsedajúci sudca, ktorý vo veci koná. Povinnosť poskytnúť dôkazy možno vyvodiť zo zásady povinného stíhania podľa § 152 ods. 2. Poskytnutie je v zásade možné len vtedy, ak sa príslušné dôkazy týkajú trestného činu, na stíhanie ktorého by takéto opatrenie mohlo byť nariadené; v opačnom prípade je potrebný súhlas dotknutej osoby. VOGEL, B., KÖPPEN, P., WAHL, T.: Access to Telecommunication Data in Criminal Justice: Germany. In: SIEBER, U., VON ZUR MÜHLEN, N. (eds.): *Access to Telecommunication Data in Criminal Justice. A Comparative Analysis of European Legal Orders*. Berlin: Duncker & Humblot, 2016, s. 518; GIEG, G., In: BARTHE, C., GERICKE, J. (eds.): *Karlsruher Kommentar zur Strafprozessordnung*. § 477(1), § 479(3). München: C.H. Beck, 2023.

48. Smernica o EVP však neukladá vydávajúcemu orgánu povinnosť posúdiť – a dokonca mu v tom skôr bráni –, či základné opatrenia, prostredníctvom ktorých boli dôkazy získané, boli vo vykonávajúcim členskom štáte zákonne vykonané. Pri vydávaní EVP na účely poskytnutia existujúcich dôkazov je vydávajúcim orgánom viazaný zásadou vzájomného uznávania, ktorá je základom spolupráce v trestných veciach v Európskej únii. Pokiaľ sa nekonštatuje protizákonnosť príslušných opatrení v súdnom konaní vo Francúzsku, ktoré dotknutá osoba musí mať možnosť začať,¹⁸ vydávajúcim orgánom nemôže spochybniť ich zákonnosť.

49. M. N. tvrdil, že rozlišovanie medzi poskytnutím dôkazov a opatreniami, prostredníctvom ktorých boli získané, umožňuje obchádzanie ochrany podozrivých alebo obvinených osôb podľa práva vydávajúceho štátu. Podľa jeho názoru sa nemecké orgány obrátili na svojich francúzskych partnerov, aby získali dôkazy, ktoré sú v rozpore s nemeckým právom.

50. Okolnosti prejednávanej veci nevedú k podozreniu zo zneužitia cezhraničných vyšetrovacích postupov. Francúzsko získalo sporné dôkazy v rámci svojho vlastného trestného vyšetrovania. Hoci tieto dôkazy boli zaujímavé aj pre Nemecko, Francúzsko ich nezačalo zhromažďovať na účely nemeckého trestného vyšetrovania. Aj keby teda bola pravda, že nemecký sudca by nepovolil takéto odpočúvanie, ak by sa uskutočnilo v Nemecku, francúzske orgány prijali také opatrenia v súlade s francúzskym právom a s povolením príslušného francúzskeho súdu.

51. Hoci sa systémy trestného práva členských štátov výrazne líšia,¹⁹ neznamená to, že jeden systém chráni základné práva podozrivých a obvinených osôb, zatiaľ čo iný ich porušuje. Súdna spolupráca Únie v trestných veciach sa skôr opiera o predpoklad, že všetky členské štáty dodržiavajú základné práva. Hoci táto domnienka môže byť v konkrétnom prípade prejednávanej príslušným súdom vyvrátená, táto skutočnosť nemôže spochybniť zásadu vzájomnej dôvery, na ktorej je založený EVP a iné nástroje spolupráce v trestných veciach.

52. Podľa článku 6 ods. 1 písm. b) smernice o EVP preto vydávajúcim orgánom musí overiť, či sa v rámci Nemecka údaje získané odpočúvaním telekomunikačnej prevádzky na účely jedného trestného konania môžu preniesť do iného trestného konania. Ak je to tak, tento orgán môže vydať EVP na účely poskytnutia dôkazov získaných odpočúvaním telekomunikačnej prevádzky v inom členskom štáte Únie. Vydávajúcim orgánom nesmie pri vydávaní takéhoto EVP spochybniť zákonnosť opatrení, prostredníctvom ktorých sa dôkazy získali vo vykonávajúcim členskom štáte.

¹⁸ Otázka, či osoby dotknuté odpočúvaním služby EncroChat mohli napadnúť odpočúvanie vo Francúzsku, sa rieši v konaní prebiehajúcim na EŠP. Pozri poznámku pod čiarou 4.

¹⁹ Vnútroštátne trestné konania sa v jednotlivých členských štátoch značne líšia, a to nielen pokiaľ ide o dostupné vyšetrovacie opatrenia [ARMADA, I.: The European Investigation Order and the Lack of European Standards for Gathering Evidence: Is a Fundamental Rights-Based Refusal the Solution?. In: *New Journal of European Criminal Law*, roč. 6, 2015, č. 1, s. 9], ale aj z hľadiska podmienok spojených s ich použiteľnosťou [BACHMAIER, L.: Mutual Recognition and Cross-Border Interception of Communications: The Way Ahead for the European Investigation Order. In: BRIÈRE, C., WEYEMBERGH, A. (eds.): *The Needed Balances in EU Criminal Law: Past, Present and Future*. Oxford: Hart Publishing, 2018, s. 317]. Napríklad pokiaľ ide o odpočúvanie, niektoré členské štáty stanovili zoznam trestných činov, na vyšetrovanie ktorých môže byť takéto opatrenie nariadené (napríklad Nemecko), iné sa zameriavajú na požiadavku minimálneho trestu (napríklad Francúzsko), ďalšie používajú kombináciu týchto dvoch prístupov. Okrem toho rôzne vnútroštátne právne predpisy umožňujú takéto vyšetrovacie opatrenie pod podmienkou, že existuje určitá miera podozrenia, alebo na základe povinného posúdenia nevyhnutnosti (či by sa menej rušivým opatrením dosiahol rovnaký výsledok). Členské štáty sa nakoniec rozchádzajú, pokiaľ ide o maximálnu dĺžku príkazu na odpočúvanie a možnosť jeho predĺženia [pozri TROPINA, T.: Comparative Analysis. In: SIEBER, U., VON ZUR MÜHLEN, N. (eds.): *Access to Telecommunication Data in Criminal Justice. A Comparative Analysis of European Legal Orders*. Berlin: Duncker & Humblot, 2016, s. 67 až 72 a 77 až 79].

53. Nakoniec sa vnútroštátny súd vo svojej subsidiárnej otázke 3 písm. b) pýta, či je relevantné, že odpočúvanie vykonané vykonávajúcim štátom zahŕňalo údaje o mobilných telefónoch používateľov v Nemecku, alebo to, že takéto odpočúvanie bolo v záujme trestného stíhania v tomto štáte. Zastávam názor, že tieto okolnosti, aj keby boli správne, nie sú relevantné na účely výkladu článku 6 ods. 1 písm. b) smernice o EVP.

54. Po prvé skutočnosť, že k odpočúvaniu došlo v súvislosti s mobilnými telefónmi používateľov nachádzajúcich sa na nemeckom území, nemá vplyv na uplatniteľnosť článku 6 ods. 1 písm. b) smernice o EVP: bez ohľadu na to, kde bol dôkaz získaný, na to, aby mohol byť poskytnutý z Francúzska do Nemecka prostredníctvom EVP, musí byť v súlade s nemeckými predpismi uplatniteľnými na podobný vnútroštátny prípad.

55. Po druhé predpoklad, že francúzske orgány odpočúvali komunikáciu v záujme Nemecka, je skutkovou domnienkou, ktorá v návrhu na začatie prejudiciálneho konania nie je podložená a z ktorej Súdny dvor nemôže vyvodiť závery. Ešte dôležitejšie je, že nijaké ustanovenie článku 6 ods. 1 písm. b) smernice o EVP neumožňuje dospieť k záveru, že záujem vydávajúceho štátu je relevantný na účely jeho výkladu.

Predbežný záver

56. Ak sa EVP vydáva na účely poskytnutia dôkazov, ktoré už má v držbe iný štát, odkaz na podobný vnútroštátny prípad podľa článku 6 ods. 1 písm. b) smernice o EVP si vyžaduje, aby vydávajúci orgán určil, či a za akých podmienok príslušné vnútroštátne právo umožňuje prenos dôkazov získaných prostredníctvom odpočúvania komunikácie medzi vnútroštátnymi trestnými konaniami.

57. Pri rozhodovaní o tom, či môže vydať EVP na účely poskytnutia existujúcich dôkazov, vydávajúci orgán nemôže posudzovať, či je vo vykonávajúcom štáte zákonné získanie príslušných dôkazov, ktorých poskytnutie požaduje prostredníctvom EVP.

58. Skutočnosť, že základné opatrenia boli prijaté na území vydávajúceho štátu alebo v jeho záujme, nemá vplyv na predchádzajúcu odpoveď.

2. Článok 6 ods. 1 písm. b) smernice o EVP a príslušný vydávajúci orgán

59. Vnútroštátny súd sa domnieva, že EVP mal v prejednávanej veci vydať súd, a nie prokurátor. V tejto súvislosti sa vnútroštátny súd po prvé pýta, či takýto záver vyplýva zo znenia článku 2 písm. c) bodu i) v spojení s článkom 6 ods. 1 písm. b) smernice o EVP, a po druhé, či skutočnosť, že francúzske orgány odpočúvali mobilné telefóny na nemeckom území, má vplyv na odpoveď na túto otázku.

60. Súdny dvor už vysvetlil, že článok 6 ods. 1 písm. b) smernice o EVP je skutočne relevantný na určenie príslušného vydávajúceho orgánu v konkrétnom prípade. V rozsudku Specializirana Prokuratura (Údaje o prenose dát a polohe) Súdny dvor spojil článok 2 písm. c) bod i) smernice o EVP s článkom 6 ods. 1 písm. b) tejto smernice.²⁰ Vysvetlil, že EVP musí vydať súd, ak to

²⁰ Rozsudok zo 16. decembra 2021, Specializirana prokuratura (Údaje o prenose dát a polohe) (C-724/19, EU:C:2021:1020, body 35 a 44). Pozri tiež rozsudok z 8. decembra 2020, Staatsanwaltschaft Wien (Sfalšované prevodné príkazy) (C-584/19, EU:C:2020:1002, bod 52).

požaduje právo vydávajúceho členského štátu týkajúce sa toho istého opatrenia vo vnútroštátnom kontexte.²¹ V takom prípade je *príslušným* vydávajúcim orgánom súd napriek tomu, že prokurátor je uvedený v článku 2 písm. c) bode i) tejto smernice.²²

61. Stručne povedané, prokurátor v zásade môže byť vydávajúcim orgánom, ale vnútroštátne právo uplatniteľné v podobnom vnútroštátnom prípade určuje vydávajúci orgán príslušný v konkrétnej veci.

62. Vzhľadom na moju predchádzajúcu analýzu toho, čo treba chápať ako podobný vnútroštátny prípad podľa článku 6 ods. 1 písm. b) smernice o EVP, keď sa EVP vydáva na účely poskytnutia existujúcich dôkazov, mal EVP vydať súd, ak si to vyžaduje nemecké právo pri vnútroštátnom prenose telekomunikačných údajov získaných odpočúvaním.

63. Na určenie príslušného vydávajúceho orgánu je teda irelevantné, či by podľa nemeckého práva mal súd povoliť opatrenia týkajúce sa odpočúvania. Stačí si položiť otázku, či by súd musel povoliť podobné vnútroštátne poskytnutie. Zdá sa, že v nemeckom práve to tak nie je.

64. Zostáva však dôležitá obava. Ak by sa prenos existujúcich dôkazov uskutočnil na vnútroštátnej úrovni od jedného prokurátora k druhému (napríklad z Mníchova do Berlína), základné opatrenie odpočúvania telekomunikačnej prevádzky by bolo podľa nemeckého práva nariadené súdom. Primeranosť zásahu do základných práv by teda posúdil súd. Z hľadiska ochrany práv podozrivých a obvinených osôb je preto prijateľné umožniť použitie týchto dôkazov v inom trestnom konaní bez ďalšieho zapojenia súdu.

65. Ak je však základné opatrenie upravené iným právnym systémom, pravidlo, ktoré nepožaduje súdne preskúmanie poskytnutia existujúcich dôkazov, sa uplatňuje v inom, neznámom kontexte.²³

66. V prejednávanej veci však odpočúvanie telekomunikačnej prevádzky povolili francúzske súdy.²⁴ Zásada vzájomného uznávania, na ktorej je založený systém EVP, požaduje, aby nemecké orgány priznali tomuto procesnému úkonu rovnakú hodnotu ako na vnútroštátnej úrovni. Platí to aj v prípade, že v konkrétnej veci by nemecký súd rozhodol inak.

67. Čo keby však francúzske právo nepožadovalo súdne povolenie opatrení týkajúcich sa odpočúvania? Na pojednávaní Komisia uviedla, že v takom prípade by bola situácia odlišná, pričom tvrdila, že EVP požadujúci poskytnutie existujúcich dôkazov by sa mohol považovať za odporujúci právu Únie, ak by francúzske súdy nepovolili predmetné opatrenie. To by naznačovalo, že na účely článku 6 ods. 1 písm. b) smernice o EVP nie je základné opatrenie úplne irelevantné, keď sa EVP vydáva na účely poskytnutia existujúcich dôkazov.

²¹ Rozsudok zo 16. decembra 2021, Specializirana prokuratura (Údaje o prenose dát a polohe) (C-724/19, EU:C:2021:1020, body 35 a 45).

²² Dáva to zmysel aj z hľadiska predchádzania taktizovaniu pri výbere súdu: ak vnútroštátny právny poriadok požaduje vnútroštátnu účasť súdu, využitím EVP by sa táto požiadavka nemala odstrániť. MANGIARACINA, A.: A New and Controversial Scenario in the Gathering of Evidence at the European Level: The Proposal for a Directive on the European Investigation Order. In: *Utrecht Law Review*, roč. 10, 2014, č. 1, s. 126.

²³ Treba však uviesť, že úsilie vynaložené na zabezpečenie minimálnej harmonizácie v oblasti trestného práva procesného zohráva významnú úlohu pri „oboznamovaní sa“ s rôznymi právnymi systémami členských štátov. Mám na mysli nástroje, akým je smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/343 z 9. marca 2016 o posilnení určitých aspektov prezumpcie nevinoty a práva byť prítomný na konaní pred súdom v trestnom konaní (Ú. v. EÚ L 65, 2016, s. 1) alebo smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/13/EÚ z 22. mája 2012 o práve na informácie v trestnom konaní (Ú. v. EÚ L 142, 2012, s. 1).

²⁴ V tejto súvislosti som už spomenula, že francúzska Conseil constitutionnel (Ústavná rada) v apríli 2022 rozhodla, že francúzska právna úprava, podľa ktorej bolo odpočúvanie služby EncroChat nariadené, je v súlade s francúzskou ústavou. Pozri poznámku pod čiarou 4.

68. Ak vnútroštátne právo oprávňuje prokurátora požiadať o poskytnutie dôkazov z dôvodu, že pôvodné získanie týchto dôkazov bolo povolené súdom, podľa môjho názoru sa táto vnútroštátna právna úprava stáva relevantnou podľa článku 6 ods. 1 písm. b) smernice o EVP. To znamená, že vydávajúci orgán musí overiť, či príslušné opatrenie získalo súdne povolenie požadované podľa vnútroštátneho práva. Vydávajúci orgán však nemôže spochybniť kvalitu takého povolenia, ale je povinný akceptovať súdne povolenie vo vykonávajúcim štáte rovnakým spôsobom ako vnútroštátne povolenie.

69. Ak však vykonávajúci štát nezapojil súd do povoľovania predmetného opatrenia, zatiaľ čo vydávajúci štát by to v podobnom vnútroštátnom prípade požadoval, vydávajúci štát môže požadovať súdne povolenie na vydanie EVP na účely poskytnutia existujúcich dôkazov. Platí to aj v prípade, že takéto povolenie pri vnútroštátnom presune dôkazov nie je potrebné.

70. V prejednávanej veci boli všetky kroky vykonané na účely zhromažďovania údajov prostredníctvom servera EncroChat vo Francúzsku povolené príslušnými francúzskymi súdmi.²⁵ Preto nevidím dôvod, prečo by nemecký prokurátor nemohol vydať EVP na účely poskytnutia týchto dôkazov.

71. Vnútroštátny súd kladie subsidiárnu otázku 1 písm. b), ktorá vychádza z predpokladu, že nemecké orgány iniciovali zhromažďovanie údajov Francúzskom v záujme Nemecka, ktoré sa uskutočnilo na nemeckom území.²⁶

72. Táto otázka je čiastočne hypotetická, keďže zhromažďovanie dôkazov iniciovalo Francúzsko na účely vlastného vyšetrovania. Objavenie nemeckých používateľov služby EncroChat bolo dôsledkom, a nie dôvodom odpočúvania telekomunikačnej prevádzky.

73. Skutočnosť, že niektorí používatelia služby EncroChat sa nachádzali na nemeckom území, nie je podľa môjho názoru relevantná pre pojem vydávajúci orgán. Keďže EVP možno vydať len v súvislosti s opatreniami, ktoré sú k dispozícii v podobnom vnútroštátnom prípade, uplatňujú sa rovnaké vnútroštátne predpisy týkajúce sa vydávajúceho orgánu bez ohľadu na to, kde bolo vyšetrovacie opatrenie vykonané a kto ho vykonal. Jediný rozdiel je v tom, či sa použije EVP alebo vnútroštátny vyšetrovací príkaz.²⁷

Predbežný záver

74. Ak základné opatrenie vo vykonávajúcim štáte povolil sudca, EVP na účely poskytnutia takýchto dôkazov nemusí vydať rovnako sudca, aj keď by podľa právneho poriadku vydávajúceho štátu príslušné zabezpečenie dôkazov musel nariadiť sudca.

75. Skutočnosť, že odpočúvanie sa uskutočnilo na území iného členského štátu, nemá vplyv na určenie vydávajúceho orgánu.

²⁵ Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že ich povolil Tribunal correctionnel de Lille (Trestný súd Lille).

²⁶ Vzhľadom na to, že mobilné telefóny nemeckých používateľov, v ktorých boli uložené údaje, sa nachádzali v Nemecku.

²⁷ Relevantnosť odpočúvania vykonávaného na území vydávajúceho štátu budem posudzovať v rámci štvrtej skupiny otázok týkajúcich sa výkladu článku 31 smernice o EVP. Pozri časť D nižšie.

3. Článok 6 ods. 1 písm. a) smernice o EVP a primeranosť

76. Podľa článku 6 ods. 1 písm. a) smernice o EVP musí byť EVP nevyhnutný a primeraný na účely trestného konania s prihliadnutím na práva podozrivej alebo obvinenej osoby.²⁸

77. Toto posúdenie primeranosti sa riadi tak právom Únie, ako aj právom vydávajúceho štátu.²⁹

78. Vydávajúci orgán musí overiť, či je EVP potrebný a primeraný vzhľadom na okolnosti, ktoré nastali v čase vydania EVP. V tejto súvislosti M. N. správne tvrdí, že na účely posúdenia primeranosti EVP určite nie je podstatné, či vyšetrovanie trestného činu bolo veľmi úspešné a viedlo k viacerým odsúdeniam za závažné trestné činy.

79. Relevantnou otázkou je skôr to, či miera zásahu do súkromného života, ktorým je prístup prokurátora k poskytnutým dôkazom, môže byť odôvodnená významom verejného záujmu na predmetnom trestnom vyšetrovaní alebo trestnom konaní s prihliadnutím na okolnosti konkrétnej veci.

80. V tejto súvislosti v judikatúre týkajúcej sa smernice o súkromí a elektronických komunikáciách³⁰ Súdny dvor rozhodol, že prístup orgánov verejnej moci k údajom o prenose dát a polohe vždy predstavuje závažný zásah do súkromného života dotknutých osôb.³¹

81. Hoci sa smernica o súkromí a elektronických komunikáciách ako taká v prejednávanej veci neuplatní,³² konštatovania týkajúce sa závažného zásahu do základných práv spôsobeného prístupom k údajom o prenose dát a polohe sú relevantné aj pre prejednanú vec: prístup nemeckých orgánov verejnej moci k údajom o komunikácii poskytnutým z Francúzska možno kvalifikovať ako závažný zásah do základných práv. Aj závažný zásah však môže byť odôvodnený primerane dôležitým verejným záujmom.³³

82. Tento záujem môže posúdiť len vydávajúci orgán (alebo vnútroštátny súd, ktorý vykonáva preskúmanie podľa článku 14 ods. 2 smernice o EVP) vzhľadom na všetky okolnosti prípadu, na ktoré sa vzťahuje predovšetkým vnútroštátne právo.³⁴ Ako som už vysvetlila, relevantnou vnútroštátnou právnou úpravou je právna úprava presunu dôkazov z jedného trestného konania do druhého.

²⁸ Odôvodnenie 11 smernice o EVP ďalej spresňuje toto ustanovenie, keď uvádza, že „vydávajúci orgán by mal preto zistiť, či je požadovaný dôkaz potrebný a primeraný na účely konania, či je zvolené vyšetrovacie opatrenie potrebné a primerané na zabezpečenie predmetného dôkazu a či by sa mal vydať EVP, aby sa na zabezpečení tohto dôkazu zúčastnil ďalší členský štát“. Ako vyplýva z jeho znenia, toto odôvodnenie sa zameriava najmä na prvý typ EVP, ktorého cieľom je zabezpečenie nových dôkazov.

²⁹ Tlačivo, prostredníctvom ktorého sa EVP vydáva, poskytuje vydávajúcemu orgánu priestor na podrobné vysvetlenie, prečo je EVP potrebný vzhľadom na okolnosti konkrétneho prípadu (príloha A k smernici o EVP, oddiel G). Pokiaľ ide o relevantnosť tohto tlačiva na účely posúdenia primeranosti, pozri BACHMAIER WINTER, L.: *The Role of the Proportionality Principle in Cross-Border Investigations Involving Fundamental Rights*. In: RUGGERI, S. (ed.): *Transnational Inquiries and the Protection of Fundamental Rights in Criminal Proceedings: A Study in Memory of Vittorio Grevi and Giovanni Tranchina*. Berlin: Springer, 2013, s. 318.

³⁰ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2002/58/ES z 12. júla 2002, týkajúca sa spracovania osobných údajov a ochrany súkromia v sektore elektronických komunikácií (smernica o súkromí a elektronických komunikáciách) (Ú. v. ES L 201, 2002, s. 37; Mim. vyd. 13/029, s. 514) (ďalej len „smernica o súkromí a elektronických komunikáciách“).

³¹ Pozri napríklad rozsudky z 2. marca 2021, Prokuratuur (Podmienky prístupu k údajom týkajúcim sa elektronických komunikácií (C-746/18, EU:C:2021:152, bod 39), a z 5. apríla 2022, Commissioner of An Garda Síochána a i. (C-140/20, EU:C:2022:258, bod 44).

³² Táto smernica sa uplatňuje len na situácie, v ktorých orgány štátu získavajú prístup k údajom o prenose dát a polohe uchovávaným telekomunikačnými operátormi. Naopak, neuplatní sa, ak tieto orgány priamo odpočúvajú telekomunikačné údaje. Pozri v tejto súvislosti rozsudok zo 6. októbra 2020, La Quadrature du Net a i. (C-511/18, C-512/18 a C-520/18, EU:C:2020:791, bod 103).

³³ Pozri analogicky rozsudok z 21. júna 2022, Ligue des droits humains (C-817/19, EU:C:2022:491, bod 122).

³⁴ Napríklad, pokiaľ ide o stupeň podozrenia potrebný na nariadenie určitého vyšetrovacieho opatrenia.

83. Súdny dvor nemôže nahradiť vydávajúci orgán alebo vnútroštátny súd, ktorý vykonáva preskúmanie, pri posudzovaní primeranosti konkrétneho EVP. Okrem toho, že Súdny dvor na to nemá právomoc, chýba mu aj úplná znalosť všetkých relevantných zákonov a skutočností týkajúcich sa konkrétneho vyšetrovania trestného činu. Súdnemu dvoru preto neprináleží rozhodnúť, či je neprimerané nariadiť poskytnutie údajov všetkých používateľov služby EncroChat v Nemecku, ak neexistujú konkrétne dôkazy o spáchaných trestných činoch.

84. Otázkou 2 písm. b) sa vnútroštátny súd pýta, či by sa pri posúdení primeranosti malo zohľadniť utajenie metódy odpočúvania údajov, ak orgány vydávajúceho štátu nemôžu overiť integritu zhromaždených údajov.

85. Podľa môjho názoru by utajenie skutočne mohlo ovplyvniť možnosť obhajoby podozrivých alebo obvinených osôb. To je však relevantné pre prípustnosť dôkazov, ktorou sa zaoberá piata skupina otázok vnútroštátneho súdu.

Predbežný záver

86. Posúdenie nevyhnutnosti a primeranosti EVP, ktorým sa žiada o poskytnutie existujúcich dôkazov, je záležitosťou vydávajúceho orgánu s možnosťou preskúmania príslušným vnútroštátnym súdom. Také posúdenie musí zohľadniť, že prístup vnútroštátneho orgánu k odpočúvaným údajom o komunikácii predstavuje závažný zásah do súkromného života dotknutých osôb. Tento zásah musí byť vyvážený vážnym verejným záujmom na vyšetrovaní a stíhaní trestných činov.

4. Požaduje právo Únie, aby v prípadoch závažného zásahu do základných práv posudzoval súd primeranosť?

87. Otázkou 1 písm. c) sa vnútroštátny súd pýta, či právo Únie bez ohľadu na uplatniteľné vnútroštátne právo požaduje, aby súd povolil prokurátorovi prístup k dôkazom získaným odpočúvaním komunikácie.

88. Vnútroštátny súd uvádza, že vydanie EVP na účely poskytnutia dôkazov, ktoré pozostávajú z odpočúvanej telekomunikačnej prevádzky, si vždy vyžaduje povolenie súdu. Uvedený súd odkazuje na rozsudok Prokuratuur.

89. V tomto rozsudku Súdny dvor rozhodol, že umožnenie prístupu orgánov verejnej moci k údajom uchovávaným poskytovateľmi telekomunikačných služieb si vyžaduje predchádzajúce povolenie súdu alebo iného nestranného orgánu.³⁵ Súdny dvor vychádzal z presvedčivého tvrdenia svojho generálneho advokáta,³⁶ podľa ktorého prokuratúru, ktorá je účastníkom trestného konania, nemožno považovať za nestrannú. Z tohto dôvodu je otázne, či taký orgán môže vykonať analýzu primeranosti bez uprednostnenia záujmov prokuratúry pred záujmami ochrany súkromia a údajov podozrivých a obvinených osôb.

³⁵ Rozsudok z 2. marca 2021, Prokuratuur (Podmienky prístupu k údajom týkajúcim sa elektronických komunikácií (C-746/18, EU:C:2021:152, body 51, 53 a 54).

³⁶ Návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Pitruzzella vo veci Prokuratuur (Podmienky prístupu k údajom týkajúcim sa elektronických komunikácií (C-746/18, EU:C:2020:18, body 103 až 123).

90. Vzhľadom na to, že článok 6 ods. 1 písm. a) smernice o EVP tiež požaduje, aby bol EVP primeraný, možno si položiť otázku, či podľa logiky rozsudku Prokuratuur môže byť prokurátor niekedy poverený vykonaním takejto analýzy primeranosti.

91. Smernica o EVP ponechala posúdenie otázky, či prokurátor môže vydať EVP, vnútroštátnym právnym poriadkom. Vzhľadom na rozdiely v organizácii systémov trestného súdnictva v členských štátoch to dáva zmysel. Toto posúdenie vnútroštátnymi právnymi poriadkami zahŕňa otázku, či prokurátor môže vykonať nestranné posúdenie primeranosti. Ak by účasť na trestnom konaní znamenala, že je neprimerané, aby prokurátor vydal EVP, článok 2 písm. c) bod i) smernice o EVP by stratil svoj zmysel.

92. Vnútroštátny súd však navrhuje, aby právo Únie zasiahlo a požadovalo súdne povolenie len vtedy, ak opatrenia predstavujú závažný zásah do základných práv. Tak to bolo totiž vo veci Prokuratuur a v iných veciach týkajúcich sa smernice o súkromí a elektronických komunikáciách.

93. Krátka odpoveď je, že smernica o súkromí a elektronických komunikáciách a príslušná judikatúra sa v prejednávanej situácii neuplatňujú. Relevantné sú len vtedy, keď sú poskytovatelia telekomunikačných služieb podľa vnútroštátneho práva povinní uchovávať údaje o prenose dát a polohe súvisiace s telekomunikáciami a keď verejné orgány požadujú prístup k takto uchovávaným údajom. Ak odpočúvanie vykonávajú priamo členské štáty, pričom poskytovateľom telekomunikačných služieb nie sú uložené nijaké povinnosti, smernica o súkromí a elektronických komunikáciách sa neuplatňuje, ale vnútroštátne právo áno.³⁷

94. Ak sa však pozriem hlbšie do logiky rozsudku Prokuratuur, ako navrhuje vnútroštátny súd, môžem si položiť otázku, prečo Súdny dvor rozhodol, že prokurátor vzhľadom na povahu svojej funkcie nie je schopný vykonať nestranné posúdenie primeranosti, pokiaľ ide o vyžiadanie prístupu k telekomunikačným údajom od poskytovateľov sieťových služieb.

95. V kontexte smernice o súkromí a elektronických komunikáciách má prokurátor vždy prístup k údajom telekomunikačných operátorov, ktorí sú podľa vnútroštátneho práva povinní uchovávať údaje o prenose dát a polohe obyvateľstva. Takto uchovávané údaje nie sú predmetom konkrétneho prípadu, ale hromadného sledovania. Žiadosť prokurátora o prístup na účely konkrétneho vyšetrovania trestného činu je prvou príležitosťou, pri ktorej možno zohľadniť individuálne okolnosti. Preto bolo odôvodnené požadovať, aby súd posúdil primeranosť tohto prístupu, keďže zásah súdu je nevyhnutný na zabránenie zneužitiu prístupu k hromadne a všeobecne uchovávaným údajom.

96. To odlišuje konštatovania uvedené v rozsudku Prokuratuur od situácie v prejednávanej veci. V prejednávanej veci sa údaje, ktoré sa majú poskytnúť, nezhrmažďujú bez rozdielu od všetkých obyvateľov, ale na účely konkrétneho trestného vyšetrovania vo Francúzsku. V rámci tejto prvej etapy, v ktorej boli údaje sprístupnené, bolo zhromažďovanie týchto údajov pod kontrolou súdu.

97. Miera zásahu do základných práv na súkromie a ochranu údajov, ktorý viedol k vydaniu rozsudku Prokuratuur, preto nie je rovnaká ako miera zásahu v systematike prejednávanej veci. Údaje, o ktorých poskytnutie požiadali tri EVP vydané frankfurtskou prokuratúrou, boli obmedzené len na používateľov služby EncroChat v Nemecku, v súvislosti s ktorými existovalo podozrenie, že táto služba sa využíva prevažne na páchanie trestných činov.

³⁷ Rozsudok zo 6. októbra 2020, La Quadrature du Net a i. (C-511/18, C-512/18 a C-520/18, EU:C:2020:791, bod 103).

98. To neznamená, že zásah do súkromného života týchto jednotlivcov nie je dôležitý. Stále to však nie je porovnateľné s hromadným sledovaním celého obyvateľstva.

99. Okrem povinnosti vydávajúceho orgánu, ktorý musí vykonať a vysvetliť svoje posúdenie primeranosti, smernica o EVP poskytuje ďalšie záruky. Ak prokurátori porušia základné práva, článok 14 ods. 1 smernice o EVP požaduje, aby členské štáty zabezpečili opravné prostriedky rovnocenné s opravnými prostriedkami, ktoré sú k dispozícii v podobnom vnútroštátnom prípade. Podozrivá alebo obvinená osoba by preto pri vydávaní EVP na účely poskytnutia dôkazov mala mať možnosť napadnúť posúdenie primeranosti, ktoré vykonal prokurátor.³⁸ V kontexte smernice o súkromí a elektronických komunikáciách to nie je tak.

100. Na záver sa chcem stručne venovať významu smernice o presadzovaní práva³⁹ pri určovaní vydávajúceho orgánu. Táto otázka vznikla, lebo Súdny dvor v rozsudku La Quadrature du Net vysvetlil, že smernica o súkromí a elektronických komunikáciách sa neuplatňuje na priame odpočúvanie údajov; namiesto toho sa uplatňuje vnútroštátne právo „s výhradou uplatnenia [smernice o presadzovaní práva]“.⁴⁰ Otázkou preto je, či povinnosť súdu vydať EVP na účely poskytnutia existujúcich dôkazov, ak dôkazy pozostávajú z údajov získaných odpočúvaním, vyplýva zo smernice o presadzovaní práva.

101. Smernica o presadzovaní práva, ktorá chráni osobné údaje v oblasti vyšetovania trestných činov, sa skutočne môže uplatniť na okolnosti prejednávanej veci.⁴¹ Podľa môjho názoru však táto smernica neobsahuje nijaké pravidlo, ktoré by Súdnemu dvoru umožnilo dospieť k záveru, že právo Únie ukladá členským štátom povinnosť zabezpečiť predchádzajúce súdne povolenie priameho prístupu prokurátora k údajom získaným prostredníctvom odpočúvania komunikácie.

102. Uvedená smernica upravuje povinnosti orgánov verejnej moci, ktoré konajú ako prevádzkovatelia údajov, od ktorých sa okrem iného požaduje, aby vykonali posúdenie primeranosti,⁴² neurčuje však, ktoré orgány to môžu byť.

Predbežný záver

103. Právo Únie nepožaduje, aby EVP na účely poskytnutia existujúcich dôkazov získaných prostredníctvom odpočúvania telekomunikačnej prevádzky vydal súd, ak vnútroštátne právo stanovuje, že prokurátor môže nariadiť takéto poskytnutie v podobnom vnútroštátnom prípade.

³⁸ Judikatúra ESJP týkajúca sa článku 8 Európskeho dohovoru o ľudských právach (EDLP), ktorá zaručuje právo na súkromie, konštatovala porušenia, keď zákon nepožadoval posúdenie primeranosti a neupravoval súdne preskúmanie. Pozri napríklad rozsudok ESJP z 12. januára 2016, Szabó a Vissy v. Maďarsko, CE:ECHR:2016:0112JUD003713814, bod 89.

³⁹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/680 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov príslušnými orgánmi na účely predchádzania trestným činom, ich vyšetovania, odhaľovania alebo stíhania alebo na účely výkonu trestných sankcií a o voľnom pohybe takýchto údajov a o zrušení rámcového rozhodnutia Rady 2008/977/SVV (Ú. v. EÚ L 119, 2016, s. 89) (ďalej len „smernica o presadzovaní práva“).

⁴⁰ Rozsudok zo 6. októbra 2020, La Quadrature du Net a i. (C-511/18, C-512/18 a C-520/18, EU:C:2020:791, bod 103).

⁴¹ Pri posudzovaní z hľadiska smernice o presadzovaní práva možno prejednávajúcu vec opísať ako dva prípady spracúvania osobných údajov: po prvé príslušné francúzske orgány boli prevádzkovateľom, ktorý zachytával a zhromažďoval údaje z elektronických komunikácií na účely predchádzania trestným činom, ich vyšetovania, zadržania alebo stíhania; po druhé poskytnutím týchto údajov frankfurtskej prokuratúre, ktorá o ne požiadala na účely vyšetovania trestného činu v Nemecku na základe EVP, sa prevádzkovateľom stala táto prokuratúra.

⁴² Súdny dvor spresnil, že v rámci zmeny účelu podľa článku 4 ods. 2 smernice o presadzovaní práva sa posúdenie dodržiavania zásad, ktorými sa riadi spracovanie údajov v pôsobnosti tejto smernice, musí vykonať vždy, keď sa údaje spracúvajú na osobitný a odlišný účel [pozri rozsudok z 8. decembra 2022, Inspektor v. Inspektorata kām Visšia sādēben sāvēt (Účel spracúvania osobných údajov – Trestné vyšetovanie) (C-180/21, EU:C:2022:967, bod 56)].

D. Článok 31 smernice o EVP a povinnosť informovať

104. Svojou štvrtou skupinou otázok sa vnútroštátny súd pýta, či odpočúvanie komunikácie vykonané francúzskymi orgánmi malo podliehať informačnej povinnosti podľa článku 31 smernice o EVP. V prípade kladnej odpovede sa vnútroštátny súd tiež pýta, či takéto oznámenie malo byť adresované sudcovi, keďže podľa nemeckého práva mohol odpočúvanie komunikácie povoliť len sudca.

105. Príslušné časti článku 31 smernice o EVP stanovujú:

„1. Ak na účely vykonania vyšetrovacieho opatrenia povolí príslušný orgán určitého členského štátu odpočúvanie telekomunikačnej prevádzky (ďalej len ‚odpočúvajúci členský štát‘) a komunikačná adresa odpočúvanej osoby, určenej v príkaze na odpočúvanie, sa používa na území iného členského štátu (ďalej len ‚informovaný členský štát‘), ktorého technická pomoc nie je potrebná na účely vykonania odpočúvania, odpočúvajúci členský štát informuje príslušný orgán informovaného členského štátu o odpočúvaní:

- a) pred odpočúvaním v prípadoch, keď je príslušnému orgánu odpočúvajúceho členského štátu pri nariadení odpočúvania známe, že odpočúvaná osoba sa nachádza alebo sa bude nachádzať na území informovaného členského štátu;
- b) počas odpočúvania alebo po jeho vykonaní, a to bezodkladne po tom, ako sa dozvie, že odpočúvaná osoba sa počas odpočúvania nachádza alebo nachádzala na území informovaného členského štátu.

2. Na informovanie uvedené v odseku 1 sa využije formulár uvedený v prílohe C.

...“

106. Článok 31 smernice o EVP sa týka situácií, keď jeden členský štát vykonáva odpočúvanie telekomunikačnej prevádzky na území iného členského štátu bez potreby technickej pomoci tohto druhého členského štátu.⁴³

107. Toto ustanovenie sleduje dva ciele. Po prvé ako pokračovanie medzinárodnej spolupráce podľa predchádzajúcich dohôd o vzájomnej právnej pomoci⁴⁴ je úlohou informačnej povinnosti posilniť vzájomnú dôveru medzi účastníkmi priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti.⁴⁵ Po druhé je úlohou oznámenia umožniť informovanému členskému štátu chrániť základné práva jednotlivcov nachádzajúcich sa na jeho území.⁴⁶

108. Článok 31 smernice o EVP sa uplatňuje na situáciu, keď sa vykonáva cezhraničné opatrenie, hoci bez EVP, lebo ho vykonáva jednostranne jeden členský štát.⁴⁷

⁴³ V situáciách, keď je potrebná technická pomoc členského štátu, na území ktorého sa odpočúvanie vykonáva, sa uplatňuje článok 30 smernice o EVP.

⁴⁴ Znenie článku 31 smernice o EVP z veľkej časti zodpovedá článku 20 Dohovoru o vzájomnej pomoci v trestných veciach medzi členskými štátmi Európskej únie (Ú. v. ES C 197, 2000, s. 3; Mim. vyd. 19/001, s. 172), ktorý vypracovala Rada v súlade s článkom 34 Zmluvy o Európskej únii.

⁴⁵ BACHMAIER, L., dielo citované v poznámke pod čiarou 19, s. 330.

⁴⁶ Konkrétne článok 31 ods. 3 smernice o EVP umožňuje príslušnému orgánu informovaného štátu overiť, či by takéto odpočúvanie bolo povolené v podobnom vnútroštátnom prípade, a oznámiť do 96 hodín od doručenia oznámenia odpočúvajúcejmu členskému štátu, že odpočúvanie sa nesmie vykonať, sa ukončí alebo že získané údaje sa nesmú použiť vôbec alebo len za určitých podmienok.

⁴⁷ Preto nesúhlasím s francúzskou vládou, ktorá tvrdila, že článok 31 smernice o EVP sa na prejednávajúcu vec neuplatňuje, lebo odpočúvanie sa neuskutočnilo na účely vykonania EVP, ale pred vydaním prípadného EVP.

109. Tento výklad vyplýva zo znenia článku 31 smernice o EVP, ktorý na rozdiel od článku 30 tejto smernice vôbec nespomína vydanie EVP. Rovnako článok 31 nepoužíva výrazy „vydávajúci“ a „vykonávajúci“, ale skôr „odpočúvajúci“ a „informovaný“ členský štát.⁴⁸

110. Podľa môjho názoru sa toto ustanovenie zameriava práve na situácie, akou je odpočúvanie telekomunikačných údajov z mobilných telefónov Francúzskom v Nemecku v rámci francúzskeho trestného vyšetrovania. Francúzsko preto malo informovať nemecké orgány, len čo zistilo, že časť zachytených údajov pochádza z mobilných telefónov v Nemecku.⁴⁹

111. Ktorý nemecký orgán malo Francúzsko informovať? V smernici o EVP sa členským štátom neukladá povinnosť označiť vnútroštátny orgán príslušný na prijímanie takýchto oznámení, ako je to v niektorých iných situáciách.⁵⁰ Odpočúvajúci štát preto nemôže vedieť, ktorý orgán je príslušný na prijatie takeého oznámenia v informovanom členskom štáte.

112. Francúzsko teda nemalo povinnosť informovať príslušný nemecký súd, ale mohlo informovať napríklad prokurátora. Je na informovaných členských štátoch, aby takéto oznámenie prijali a postúpili ho orgánu príslušnému podľa vnútroštátneho práva.

Predbežný záver

113. Členský štát, ktorý v priebehu svojho jednostranného vyšetrovania trestného činu alebo trestného konania odpočúva telekomunikačnú prevádzku na území iného členského štátu, musí tomuto inému štátu odpočúvanie oznámiť.

114. Toto oznámenie sa môže zasláť akémukoľvek orgánu, ktorý odpočúvajúci členský štát považuje za vhodný, keďže tento štát nemôže vedieť, ktorý orgán je príslušný v podobnom vnútroštátnom prípade.

115. Cieľom článku 31 smernice o EVP je chrániť tak jednotlivých dotknutých používateľov telekomunikačných služieb, ako aj zvrchovanosť informovaného členského štátu.

E. Prípustnosť dôkazov

116. Svojou piatou skupinou otázok sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či konštatovanie, že EVP bol vydaný v rozpore s požiadavkami smernice o EVP, vedie k neprípustnosti tohto dôkazu v trestnom konaní vo vydávajúcom členskom štáte. Tento súd sa odvoláva na zásady ekvivalencie a efektivity. Na poslednú uvedenú zásadu sa odvoláva v tom zmysle, že ak by sa dôkazy získané v rozpore so smernicou o EVP napriek tomu použili vo vydávajúcom štáte, narušilo by to potrebný účinok tejto smernice.

117. Odpoveď na túto skupinu otázok môže byť krátka: právo Únie neupravuje prípustnosť dôkazov v trestnom konaní.

⁴⁸ BACHMAIER, L., dielo citované v poznámke pod čiarou 19, s. 331.

⁴⁹ Na splnenie informačnej povinnosti stanovenej v článku 31 smernice o EVP malo Francúzsko použiť tlačivo uvedené v prílohe C tejto smernice.

⁵⁰ Pozri článok 33 ods. 1 smernice o EVP.

118. Hoci je Európska únia podľa článku 82 ods. 2 písm. a) ZFEÚ oprávnená zaviesť minimálnu harmonizáciu vzájomnej prípustnosti dôkazov, zatiaľ k tomu nedošlo.⁵¹

119. Jediná zmienka o posúdení dôkazov získaných prostredníctvom EVP sa nachádza v článku 14 ods. 7 druhej vete smernice o EVP: „Bez toho, aby tým boli dotknuté vnútroštátne procesné predpisy, členské štáty zabezpečia, aby sa pri posudzovaní dôkazov získaných prostredníctvom EVP v trestnom konaní vo vydávajúcom štáte dodržiavali práva na obhajobu a spravodlivé súdne konanie.“⁵²

120. Na pojednávaní Komisia v odpovedi na otázku, či má toto ustanovenie vplyv na pravidlá prípustnosti dôkazov v členských štátoch, uviedla, že takýto záver zachádza príliš ďaleko. Vysvetlila, že táto veta len pripomína, že práva chránené článkami 47 a 48 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“) sa musia dodržiavať. Súhlasím s takýmto výkladom, ktorý uznáva, že politický proces Únie v súčasnosti nenapreduje, pokiaľ ide o reguláciu prípustnosti dôkazov.

121. Pokiaľ viem, v rámci práva Únie má k regulácii prípustnosti dôkazov najbližšie článok 37 ods. 1 nariadenia o Európskej prokuratúre:⁵³ „Dôkazy, ktoré prokurátori Európskej prokuratúry alebo obvinený predložia súdu, sa nesmú odmietnuť pripustiť výlučne z dôvodu, že boli získané v inom členskom štáte alebo v súlade s právom iného členského štátu.“

122. Toto ustanovenie však len hovorí, že dôkazy by nemali byť zamietnuté z dôvodu, že boli získané v zahraničí alebo podľa práva iného členského štátu; nestanovuje pre vnútroštátneho sudcu ďalšie obmedzenia, pokiaľ ide o to, ako má posudzovať prípustnosť dôkazov.

123. Rovnaký prístup možno nájsť v judikatúre ESĽP. Tento súd jasne uviedol, že prípustnosť dôkazov je záležitosťou vnútroštátneho práva,⁵⁴ zatiaľ čo pri posudzovaní možného porušenia článku 6 EDĽP „ESĽP... skúma konanie ako celok so zreteľom na právo na obhajobu, ale aj na záujem verejnosti a obetí, aby bol trestný čin riadne stíhaný, a ak je to potrebné, na práva svedkov“.⁵⁵

124. Hoci právna náuka kritizuje nedostatočnosť takejto normy najmä vzhľadom na rozdiely medzi procesným právom členských štátov,⁵⁶ nič to nemení na skutočnosti, že v súčasnosti prípustnosť dôkazov nie je regulovaná na úrovni Únie.

125. Stručne povedané, za súčasného stavu vývoja práva Únie sa prípustnosť dôkazov získaných v rozpore s vnútroštátnym právom alebo právom Únie riadi právom členských štátov.

⁵¹ Ligeti, K. a kol. uvádzajú, že členské štáty odmietajú vykonať tento krok z dôvodu obáv týkajúcich sa subsidiarity a proporcionality a že by to ovplyvnilo systémy brzd a protiváh na vnútroštátnej úrovni (LIGETI, K., GARAMVÖLGY, B., ONDREJOVÁ, A., VON GALEN, M.: Admissibility of Evidence in Criminal Proceedings in the EU. In: *eu crim*, roč. 3, 2020, s. 202, poznámka pod čiarou 14).

⁵² Odôvodnenie 34 smernice o EVP okrem toho stanovuje: „Navyše by sa z rovnakého dôvodu malo posúdenie toho, či sa má vec použiť ako dôkaz, a preto byť predmetom EVP, malo ponechať vydávajúcemu orgánu.“

⁵³ Nariadenie Rady (EÚ) 2017/1939 z 12. októbra 2017, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely zriadenia Európskej prokuratúry (Ú. v. EÚ L 283, 2017, s. 1) (ďalej len „nariadenie o Európskej prokuratúre“).

⁵⁴ Rozsudky ESĽP z 12. júla 1988, Schenk v. Švajčiarsko, CE:ECHR:1988:0712JUD001086284, body 45 a 46; z 11. júla 2017, Moreira Ferreira v. Portugalsko (č. 2), CE:ECHR:2017:0711JUD001986712, bod 83, a z 1. marca 2007, Heglas v. Česká republika, CE:ECHR:2007:0301JUD000593502, bod 84.

⁵⁵ Rozsudok ESĽP zo 17. januára 2017, Habran a Dalem v. Belgicko, CE:ECHR:2017:0117JUD004300011, bod 96.

⁵⁶ HECKER, B.: Mutual Recognition and Transfer of Evidence. The European Evidence Warrant. In: RUGGERI, S. (ed.): *Transnational Inquiries and the Protection of Fundamental Rights in Criminal Proceedings: A Study in Memory of Vittorio Grevi and Giovanni Tranchina*. Berlin: Springer, 2013, s. 277; ARMADA, I., dielo citované v poznámke pod čiarou 19, s. 30.

126. Dôsledkov prípadného nedodržania podmienok na vydanie EVP uvedených v smernici o EVP je veľmi málo: článok 6 ods. 3 smernice o EVP stanovuje, že ak sa vykonávajúci orgán domnieva, že nebol dodržaný článok 6 ods. 1 smernice, môže sa poradiť s vydávajúcim orgánom o potrebe vykonať EVP a vykonávajúci orgán môže po takejto porade rozhodnúť, že vezme EVP späť.

127. Na záver chcem uviesť, že otázka prípustnosti dôkazov je zatiaľ záležitosťou vnútroštátneho práva. Vo veciach, v ktorých sa uplatňuje právo Únie, však príslušné vnútroštátne ustanovenia nesmú porušovať články 47 a 48 Charty.⁵⁷

128. Procesné zásady ekvivalencie a efektivity sa uplatňujú na situácie, v ktorých právo Únie priznáva jednotlivcom práva bez opravných prostriedkov. Členské štáty musia zabezpečiť, aby sa právo Únie mohlo vykonať za rovnakých podmienok ako porovnateľné vnútroštátne právo, a uplatniteľné procesné predpisy by nemali v praxi znemožniť presadzovanie takýchto práv.⁵⁸

129. Neexistuje však nijaké právo súvisiace s (ne)prípustnosťou dôkazov, ktoré by bolo priznané jednotlivcom na základe práva Únie. Zásady ekvivalencie a efektivity sa neuplatňujú.

130. Nakoniec, aj keby neprípustnosť dôkazov v dôsledku porušenia smernice o EVP (pravdepodobne) mohla zvýšiť jej potrebný účinok, Súdny dvor to neoprávňuje vytvoriť takéto pravidlo.

Predbežný záver

131. Právo Únie v súčasnom štádiu svojho vývoja neupravuje prípustnosť dôkazov získaných prostredníctvom EVP vydaného v rozpore s požiadavkami smernice o EVP. Prípustnosť dôkazov je otázkou vnútroštátneho práva, ktoré však musí byť v súlade s požiadavkami práva na obhajobu stanovenými v článkoch 47 a 48 Charty.

IV. Návrh

132. Vzhľadom na predchádzajúce úvahy navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na prejudiciálne otázky, ktoré položil Landgericht Berlin (Krajinský súd Berlín, Nemecko), takto:

1. Odpoveď na prvú skupinu prejudiciálnych otázok:

Ak základné opatrenie vo vykonávajúcim štáte povolil sudca, európsky vyšetrovací príkaz (EVP) na účely poskytnutia takých dôkazov nemusí vydať tiež sudca, aj keď by podľa právneho poriadku vydávajúceho štátu príslušné zabezpečenie dôkazov musel nariadiť sudca.

Skutočnosť, že odpočúvanie sa uskutočnilo na území iného členského štátu, nemá vplyv na určenie vydávajúceho orgánu.

⁵⁷ Rozsudok zo 7. septembra 2023, Rajonna prokuratura Loveč, teritorialno oddelenie Lukovit (Osobná prehliadka) (C-209/22, EU:C:2023:634, body 58 a 61).

⁵⁸ Stanovené rozsudkami zo 16. decembra 1976, Rewe-Zentralfinanz a Rewe-Zentral (33/76, EU:C:1976:188, bod 5), a zo 16. decembra 1976, Comet (45/76, EU:C:1976:191, bod 13). Z najnovšej judikatúry pozri napríklad rozsudok z 13. júla 2023, CAJASUR Banco (C-35/22, EU:C:2023:569, bod 23).

Právo Únie nepožaduje, aby EVP na účely poskytnutia existujúcich dôkazov získaných prostredníctvom odpočúvania telekomunikačnej prevádzky vydal súd, ak vnútroštátne právo stanovuje, že prokurátor môže nariadiť takéto poskytnutie v podobnom vnútroštátnom prípade.

2. Odpoveď na druhú skupinu prejudiciálnych otázok:

Posúdenie nevyhnutnosti a primeranosti EVP, ktorým sa žiada o poskytnutie existujúcich dôkazov, je záležitosťou vydávajúceho orgánu s možnosťou preskúmania príslušným vnútroštátnym súdom. Také posúdenie musí zohľadniť, že prístup vnútroštátneho orgánu k odpočúvaným údajom o komunikácii predstavuje závažný zásah do súkromného života dotknutých osôb. Tento zásah musí byť vyvážený vážnym verejným záujmom na vyšetrovaní a stíhaní trestných činov.

3. Odpoveď na tretiu skupinu prejudiciálnych otázok:

Ak sa EVP vydáva na účely poskytnutia dôkazov, ktoré už má v držbe iný štát, odkaz na podobný vnútroštátny prípad podľa článku 6 ods. 1 písm. b) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/41/EÚ z 3. apríla 2014 o európskom vyšetrovacom príkaze v trestných veciach si vyžaduje, aby vydávajúci orgán určil, či a za akých podmienok príslušné vnútroštátne právo umožňuje prenos dôkazov získaných prostredníctvom odpočúvania komunikácie medzi vnútroštátnymi trestnými konaniami.

Pri rozhodovaní o tom, či môže vydať EVP na účely poskytnutia existujúcich dôkazov, vydávajúci orgán nemôže posudzovať, či je vo vykonávajúcim štáte zákonné získanie príslušných dôkazov, ktorých poskytnutie požaduje prostredníctvom EVP.

Skutočnosť, že základné opatrenia boli prijaté na území vydávajúceho štátu alebo v jeho záujme, nemá vplyv na predchádzajúcu odpoveď.

4. Odpoveď na štvrtú skupinu prejudiciálnych otázok:

Členský štát, ktorý v priebehu svojho jednostranného vyšetrovania trestného činu alebo trestného konania odpočúva telekomunikačnú prevádzku na území iného členského štátu, musí tomuto inému štátu odpočúvanie oznámiť.

Toto oznámenie sa môže zasláť akémukoľvek orgánu, ktorý odpočúvajúci členský štát považuje za vhodný, keďže tento štát nemôže vedieť, ktorý orgán je príslušný v podobnom vnútroštátnom prípade.

Cieľom článku 31 smernice 2014/41 je chrániť tak jednotlivých dotknutých používateľov telekomunikačných služieb, ako aj zvrchovanosť informovaného členského štátu.

5. Odpoveď na piatu skupinu prejudiciálnych otázok:

Právo Únie v súčasnom štádiu svojho vývoja neupravuje prípustnosť dôkazov získaných prostredníctvom EVP vydaného v rozpore s požiadavkami smernice 2014/41. Prípustnosť dôkazov je otázkou vnútroštátneho práva, ktoré však musí byť v súlade s požiadavkami práva na obhajobu stanovenými v článkoch 47 a 48 Charty základných práv Európskej únie.